

3227

13 ΙΟΥΝ 2010

**ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗ: ΝΙΚΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: ΑΧΑΪΑΣ**

**ΑΝΑΦΟΡΑ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟ
• ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ και ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Θέμα : «Βιοποικιλότητα και Κυνήγι»

Σχετικά με την επιστολή της ΜΚΟ «ΩΡΙΩΝ» που αφορά προτάσεις τους την βιοποικιλότητα και το κυνήγι

Ο αναφέρων Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

Νίκος Νικολόπουλος <ninikolopoulos@gmail.com>

Βιοποικιλότητα και Κυνήγι

1 μήνυμα

ΩΡΙΩΝ <orion@orion.net.gr>Προς: ~ <orion@orion.net.gr>

24 Μαΐου 2010 1:08 π.μ.

ΩΡΙΩΝ - Το ΔΙΚΤΥΟ των ΚΥΝΗΓΩΝ
 Κρήτης 2, 15127, Μελίσσια-Αθήνα
www.orion.net.gr orion@orion.net.gr

Αθήνα, 23/5/2010

Προς: - Υπουργό ΠΕΚΑ κα Τ.Μπιρμπίλη
 - Υφυπουργό ΠΕΚΑ, κο Αθ.Μωραΐτη

Κοιν: - Πολιτικός κόσμος
 - Μέσα μαζικής ενημέρωσης
 - Κυνηγετικές οργανώσεις
 - Κυνηγ.Περιοδικά και Ιστοσελίδες
 - Επαγγελματίες του κυνηγ.χώρου
 - Μέλη και φίλοι του Ωρίωνα

Θέμα: Βιοποικιλότητα και Κυνήγι

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,
 Αξιότιμε κύριε Υφυπουργέ,

Με αφορμή την παγκόσμια μέρα για τη βιοποικιλότητα, και σε συνδυασμό με την έπιχειρούμενη σύνδεση της προστασίας της με τους κατά χώρο και χρόνο περιορισμούς θήρας που έχουν εισηγηθεί με σχέδιο νόμου (!) συγκεκριμένες περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο. στο αρμόδιο Υπουργείο ΠΕΚΑ, το Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη του Ωρίωνα επιθυμούμε να σας γνωστοποιήσουμε τα παρακάτω.

Οι βασικές αιτίες μείωσης της βιοποικιλότητας σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

«...η καταστροφή, ο κατακερματισμός και η υποβάθμιση των ενδιαιτημάτων λόγω επιβλαβούς μεταβολής της χρήσης της γης, η υπερεκμετάλλευση και η μη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων, τα χωροκατακτητικά ξένα είδη, το παράνομο εμπόριο απειλουμένων με εξαφάνιση ειδών, η αύξηση της οξύτητας των ωκεανών, η ρύπανση, και, σε αυξανόμενο βαθμό, η αλλαγή του κλίματος...»

Στην Ελλάδα το ανώτατο όριο ημερήσιας (και κατ' επέκταση ετήσιας) κάρπωσης από τους κυνηγούς ορίζεται από το εκάστοτε Υπουργείο και δεν υπάρχει μέχρι σήμερα κάποια μελέτη που να αποδεικνύει τη μείωση του πληθυσμού κάποιου θηρεύσιμου είδους σε βαθμό «υπερεκμετάλλευσης ή μη βιώσιμης χρήσης» από την άσκηση της νόμιμης θήρας.

Εξαίρεση στα παραπάνω αποτελεί σύμφωνα με τους συγγραφείς του Ελληνικού Κόκκινου Βιβλίου που εκδόθηκε πρόσφατα, η ορεινή πέρδικα της οποίας το πληθυσμιακό καθεστώς διατήρησης κρίθηκε «τρωτό». Την αξιοπιστία όμως της συγκεκριμένης αναφοράς αμφισβητούμε με συγκεκριμένα στοιχεία τα οποία είμαστε πρόθυμοι να διαθέσουμε σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Η άσκηση της νόμιμης θήρας επομένως, με τον τρόπο που γίνεται στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να χαρακτηριστεί απειλή για τη βιοποικιλότητα. Αυτό επιβεβαιώνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση που αναφέρει σχετικά:

«...Αν και η ετήσια συγκομιδή μπορεί να εξαλείψει σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού, το γεγονός αυτό αντισταθμίζεται από χαμηλό επίπεδο φυσικής θνησιμότητας και/ή καλύτερους ρυθμούς αναπαραγωγής. Ο μέγιστος αριθμός πτηνών που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δραστηριοτήτων θήρας κάθε χρόνο, θα επιτευχθεί όταν ο μέγιστος αριθμός πτηνών αναπαράγεται με τον ταχύτερο δυνατό ρυθμό. Αυτό επιτυγχάνεται όταν ο αριθμός των ζώων αναπαραγωγής μειώνεται σε επίπεδο σημαντικά κατώτερο της ικανότητας του ενδιαιτήματος...»

(Newton, 1998. Περιορισμός του πληθυσμού στα πτηνά)

«...Μία πρόσφατη επισκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας σχετικά με την ενεργειακή φυσιολογία των πτηνών έθεσε σε αμφισβήτηση την υπόθεση ότι η θήρα οδηγεί πάντα σε παρενόχληση που θα αποτελέσει σοβαρή απειλή για την επιβίωση των πληθυσμών πτηνών...»

Συμπληρωματικά αναφέρουμε το γεγονός πως από τα 442 είδη πτηνών που έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα επιτρέπεται η θήρα μόλις των 32, ενώ από τα 116 θηλαστικά επιτρέπεται η θήρα μόλις των 5.

Τα περισσότερα από τα είδη των οποίων η θήρα επιτρέπεται χαρακτηρίζονται από πληθυσμιακό καθεστώς που έχει αυξηθεί σημαντικά ή θεωρείται σταθερά υψηλό τα τελευταία χρόνια σύμφωνα με τα στοιχεία του «Προγράμματος 'ορτεμις» της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος. Αυτό επιβεβαιώνεται από τη νέα οδηγία της Ε.Ε. για τα πτηνά (2009/147) σύμφωνα με την οποία το πληθυσμιακό καθεστώς των θηρεύσιμων πτηνών της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένης της Ορεινής Πέρδικας κρίνεται υγιές και βάσει αυτού δίνεται η δυνατότητα στη χώρα μας να επιτρέψει τη θήρα τους για την κυνηγετική περίοδο 2010-2011.

Τα απειλούμενα είδη πτηνών αντίθετα, παρά τις υψηλές επιχορηγήσεις που λαμβάνουν συγκεκριμένες Μ.Κ.Ο. για τη διατήρησή τους, παραμένουν απειλούμενα, γεγονός που εγείρει έντονα ερωτηματικά για την αποτελεσματικότητα της αναγκαστικής «ανάθεσης» της προστασίας τους στις περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο. λόγω θεσμικής ανεπάρκειας εκ μέρους των αρμόδιων Υπουργείων στην αντιμετώπιση του συγκεκριμένου ζητήματος.

Σε ότι αφορά στην κλιμακωτή λήξη της περιόδου θήρας και το αν και κατά πόσο αυτή επιτρέπεται, η Ε.Ε. αναφέρει σχετικά:

«Ποιοί όροι πρέπει να τηρούνται όταν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να επωφεληθεί της δυνατότητας κλιμάκωσης των ημερομηνιών έναρξης και/ή λήξης της θήρας βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 4 της οδηγίας;

2.6.23 Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτό συνάδει με την αρχή της πλήρους προστασίας, όπως αυτή ερμηνεύτηκε από το Δικαστήριο, τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποδεικνύουν, στο σχετικό γεωγραφικό επίπεδο στο οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί η κλιμάκωση, ότι δεν υφίστανται σοβαροί κίνδυνοι συγχύσεως και παρενόχλησης.

2.6.24 Σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο συγχύσεως, πρέπει να κατηγοριοποιηθούν οι 'παρόμοιες' ομάδες θηρεύσιμων πτηνών που χρησιμοποιούν κατά την ίδια χρονική περίοδο τους ίδιους τύπους ενδιαιτημάτων, καθώς και να καθορισθούν ίδιες ημερομηνίες έναρξης και λήξης της θήρας για αυτές τις ομάδες, κατά τρόπο που να αποφεύγονται οι επικαλύψεις με περιόδους απαγόρευσης της θήρας. Επίσης, πρέπει να καθοριστεί ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες διεξάγεται η θήρα δεν εγκυμονούν σημαντικό κίνδυνο συγχύσεως μεταξύ διαφορετικών θηρεύσιμων ειδών.»

«...Εντούτοις, πολλοί κυνηγοί θηρεύουν συγκεκριμένες ομάδες πτηνών και σπανίως είδη στα οποία δεν έχουν πείρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι κυνηγοί γίνονται ειδικοί στην αναγνώριση των ειδών που κατά προτίμηση αποτελούν στόχο τους...»

Είναι προφανές πως από τα παραπάνω δεν προκύπτει απαγόρευση της κλιμακωτής λήξης της θήρας αλλά η ανάγκη για ομαδοποίηση των θηραματικών πτηνών που μοιάζουν μεταξύ τους έτσι ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση από τους κυνηγούς. Ακόμα και με το σημερινό καθεστώς όμως είναι τελείως αβάσιμη η αξίωση των περιβαλλοντικών Μ.Κ.Ο. για γενική απαγόρευση της κλιμακωτής λήξης με δεδομένο το γεγονός πως υπάρχουν αρκετά θηρεύσιμα πτηνά που δεν μοιάζουν με κανένα άλλο είδος όπως για παράδειγμα η μπεκάτσα, το ορτύκι, ο φασιανός, η φαλαρίδα, η νερόκοτα, η καρακάξα, το ψαρόνι και οι δύο Πέρδικες (νησιώτικη και ορεινή, οι οποίες μοιάζουν μεταξύ τους αλλά δεν απαντώνται στον ίδιο γεωγραφικό χώρο άρα δεν υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ τους).

Σχετικά με την περίοδο έναρξης της εαρινής μετανάστευσης των θηρεύσιμων πτηνών θεωρούμε τη μοναδική μελέτη που αναφέρουν οι παραπάνω Μ.Κ.Ο. ελλιπή και περιορισμένη ποιοτικά και ποσοτικά και εκτιμούμε πως πρέπει να συγκριθούν τα αποτελέσματά της με αυτά του αντίστοιχου προγράμματος για τη «Φαινολογία της Μετανάστευσης των Θηρεύσιμων Πτηνών» που εκπονεί η Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πλανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Μεσογειακό Οργανισμό για τη Μετανάστευση των Πτηνών τα τελευταία τέσσερα χρόνια, το οποίο είναι πληρέστερο τόσο στο σύνολο των γεωγραφικών περιοχών που καλύπτει όσο και στη συχνότητα καταμετρήσεων.

Σχετικά με τη θήρα στις προστατευόμενες περιοχές, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει καταλήξει στο συμπέρασμα πως όταν ασκείται αειφορικά, όχι μόνο δεν αποτελεί απειλή για τη βιοποικιλότητα αλλά αντίθετα την ενισχύει σημαντικά μέσα από την προστασία και διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων για την Παραθέτουμε σχετικά αποσπάσματα:

«...Τα άρθρα 3 και 4 αφορούν τα ενδιαιτήματα. Περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με θέματα πρόληψης σημαντικής παρενόχλησης εντός των ειδικών ζωνών προστασίας (ΖΕΠ), οι οποίες έχουν ταξινομηθεί βάσει του άρθρου 4, παράγραφοι 1 και 2. Η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες - όπως για παράδειγμα η θήρα - αντιβαίνουν αυτές τις διατάξεις...»

«...Η θήρα είναι μία από τις πολλές πιθανές χρήσεις των περιοχών NATURA 2000, ενώ άλλες χρήσεις είναι η γεωργία, η αλιεία και άλλες μορφές αναψυχής. Δεν υπάρχει γενικό τεκμήριο κατά του κυνηγίου σε περιοχές NATURA 2000 βάσει των οδηγιών σχετικά με την προστασία της φύσης...»

«...Η αειφόρος θήρα μπορεί να αποβεί επωφελής σε διατήρηση των ενδιαιτημάτων μέσα στις περιοχές NATURA 2000 και γύρω από αυτές...»

«...Μερικές από τις σημαντικότερες περιοχές άγριας ζωής στην Ευρώπη έχουν επιβιώσει των πιέσεων ανάπτυξης και εξάλειψης εξαιτίας των συμφερόντων διαχείρισης των θηραμάτων...»

«...Συνεπώς, η θήρα μπορεί να υποστηρίξει τη διατήρηση μέσω της ορθολογικής χρήσης. Τα μέτρα που λαμβάνονται για τη βελτίωση της κατάστασης των θηρεύσιμων ειδών όχι μόνο ενισχύουν τη βιώσιμη απόδοση αλλά είναι και ευεργετικά για ένα ολόκληρο φάσμα άλλων ζώων και φυτών με παρόμοιες απαιτήσεις...»

«...Πρέπει, ως εκ τούτου, η θήρα, η οποία αποτελεί χρήσιμη κατανάλωση της άγριας ζωής, να τοποθετηθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της αειφόρου χρήσης των πόρων...»

Εκτός αυτών, σε ότι αφορά τη διαδικασία λήψης διαχειριστικών μέτρων, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαπιστώνεται η ανάγκη συμμετοχής των χρηστών και των κατοίκων μίας περιοχής για την με κανόνες, βάσει συγκεκριμένου σχεδίου και στόχων, όπως αναφέρεται στα παρακάτω αποσπάσματα:

«...η δράση της Ε.Ε. επιτρέπει την πλήρη συμμετοχή όλων των φορέων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο στην ανάπτυξη πολιτικών και πρωτοβουλιών και πιστεύει ότι αυτές οι συμμετοχικές προσεγγίσεις θα οδηγήσουν με τη σειρά τους στις αναγκαίες και συμπληρωματικές πρωτοβουλίες «από τη βάση στην κορυφή» από εκείνους που συμμετέχουν άμεσα στη διαχείριση της χρήσης της γης -και της θάλασσας- και ιδίως τις τοπικές κοινότητες...»

«...είναι σημαντικό να καθοριστεί σαφής βάση αναφοράς, η οποία θα καθορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογούνται τα επιτεύγματα, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, η αποκατάσταση μπορεί επίσης να συνισταται σε φυσική αναζωογόνηση...»

«...η προστασία της βιοποικιλότητας και η διατήρηση των οικοσυστημάτων υπηρεσιών απαιτούν οικονομικώς αποδοτικές πολιτικές και δράσεις και υπερβαίνει κατά πολύ τις προστατευόμενες περιοχές και τα οικολογικά δίκτυα...»

Ενώ σχετικά με τις υποχρεώσεις των κρατών μελών της Ε.Ε. αναφέρεται:

«...Στο άρθρο 2 ορίζεται η γενική υποχρέωση των κρατών μελών να "υιοθετούν όλα τα αναγκαία μέτρα με σκοπό να διατηρηθεί ο πληθυσμός όλων των ειδών των πτηνών που αναφέρονται στο άρθρο 1 σε ένα επίπεδο που να ανταποκρίνεται ιδιαίτερα στις οικολογικές, επιστημονικές και μορφωτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις..»

Τα παραπάνω θεωρούμε βέβαιο πως δεν εφαρμόζονται στο βαθμό που απαιτείται με δεδομένο το γεγονός πως η Ελλάδα μέσω του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής:

1. Δεν έχει καταρτίσει ακόμα δασολόγιο.
2. Δεν έχει θωρακιστεί απέναντι στις πυρκαγιές που κατακαίνε κάθε καλοκαίρι την Ελληνική ύπαιθρο.
3. Δεν έχει καταφέρει να προστατέψει τις περιοχές Ramshar στις οποίες απαγορεύεται η θήρα, εν τούτοις κάποιες βρίσκονται στα πρόθυρα οικολογικής καταστροφής.

13. Εφαρμόζει ακόμα πρωτόγονες μεθόδους υλοτομίας (ληστρικές, αποψιλωτικές) στα δημόσια και δημοτικά δάση, όπου τα πολύτιμα ώριμα και υπερήλικα δέντρα είναι είδος προς εξαφάνιση.
14. Έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τη διαχείριση των απορριμμάτων αλλά δεν έχει ξεκινήσει ακόμα ουσιαστικές ενέργειες για επίλυση του σημαντικού αυτού ζητήματος που έχει να κάνει και με τη δημόσια υγεία.
15. Δεν έχει και δεν προβλέπεται να έχει έγκυρη και επίκαιρη καταγραφή της πληθυσμιακής κατάστασης του συνόλου των ειδών της πανίδας και χλωρίδας αλλά και της κατάστασης διατήρησης των φυσικών ενδιαιτημάτων της χώρας όπως υποχρεώνεται από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες.
16. Δεν έχει το απαραίτητο και με επάρκεια γνώσεων προσωπικό στις αρμόδιες υπηρεσίες με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ούτε μία Ελληνική προστατευόμενη περιοχή που να μπορεί να χαρακτηριστεί πρότυπο αειφορικής διαχείρισης.
17. Δεν έχει υλοποιήσει καμία από τις προτάσεις των Κυνηγετικών Οργανώσεων σχετικά με τη βελτίωση διαχείρισης της θήρας και των θηραματικών πληθυσμών.
18. Δεν φυλάσσει καμία από τις προστατευόμενες περιοχές, για τις οποίες θεωρίζει ανέξοδες απαγορεύσεις σε θεωρητικό επίπεδο και στη συνέχεια τις εγκαταλείπει στην τύχη τους.
19. Έχει καταστρέψει τελείως τα αγροτικά ενδιαιτήματα στα οποία παρατηρούνται τοπικά μεγάλες απώλειες ειδών πανίδας και χλωρίδας, μέσα από τις λανθασμένες αγροτικές πολιτικές που εφαρμόζονται τα τελευταία χρόνια.
20. Υιοθετεί χωρίς τον απαραίτητο επιστημονικό έλεγχο τα αποτελέσματα των μελετών που εκπονούν διάφορες περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο. των οποίων η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αμφισβητείται, ενώ αντίθετα δεν αξιοποιεί τις σχετικές μελέτες που έχουν εκπονήσει οι Κυνηγετικές Οργανώσεις οι οποίες σε θέματα διαχείρισης της θήρας και των θηραματικών πληθυσμών είναι ασύγκριτα πιο εμπεριστατωμένες και έγκυρες.
21. Δεν έχει την οικονομική δυνατότητα, στη δύσκολη για τη χώρα συγκυρία που ζούμε, να ανατρέψει ουσιαστικά κάποιο από τα παραπάνω.

Συμπεράσματα - Προτάσεις:

1. Η άσκηση της νόμιμης θήρας όπως γίνεται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δε αποτελεί απειλή για τη βιοποικιλότητα αλλά αντίθετα την ενισχύει.
2. Η κλιμακωτή λήξη της θήρας στη χώρα μας επιτρέπεται υπό όρους που είναι δυνατό να επιτευχθούν εύκολα, άμεσα και ανέξοδα για το Ελληνικό Δημόσιο.
3. Η έναρξη της εαρινής μετανάστευσης των θηρεύσιμων πτηνών που καθορίζει σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες την ημερομηνία λήξης της περιόδου θήρας τους, απαιτεί διαρκείς μελέτες για κάθε είδος ή ομάδα πτηνών χωριστά και μέχρι σήμερα τέτοιες μελέτες έχει εκπονήσει μόνο η Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος.
4. Η θήρα αποτελεί δραστηριότητα πλήρως συμβατή με τους σκοπούς προστασίας που ισχύουν στις περιοχές που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο «NATURA 2000».
5. Η συμμετοχή των εκπροσώπων και των επιστημόνων των Κυνηγετικών Οργανώσεων θεωρείται επιβεβλημένη σε κάθε διαδικασία λήψης μέτρων σχετικά με τη διαχείριση της θήρας και των θηραματικών πληθυσμών και πρέπει να προηγείται αυτής των εκπροσώπων των περιβαλλοντικών οργανώσεων λόγω εξειδίκευσης.
6. Η λήψη μέτρων που θα περιορίσουν χωρικά ή χρονικά τη θήρα για την επόμενη κυνηγετική περίοδο με το πρόσχημα της προστασίας της βιοποικιλότητας χωρίς παράλληλα να ληφθούν άλλα μέτρα που να αντιμετωπίζουν ουσιαστικά τις απειλές που δέχεται η τελευταία, συνιστά παραβίαση της συνταγματικά κατοχυρωμένης στη χώρα μας αρχής της αναλογικότητας.
7. Ενδεχόμενη άρνηση στην αναγνώριση μέρους ή του συνόλου των παραπάνω από πλευράς ΥΠΕΚΑ στο επερχόμενο σχέδιο νόμου για τη βιοποικιλότητα, στο βαθμό που δε θα τεκμηριωθεί επιστημονικά, θα ισοδυναμεί με συνειδητή κατάργηση των δσων ορίζει σχετικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Σύνταγμα της Ελλάδος και η επιστήμη της διαχείρισης της γριας Πανίδας.

Πηγές:

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Έγγραφο κατευθύνσεων για τη θήρα βάσει της Οδηγίας 79/409/EOK του Συμβουλίου περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/hunting_guide_el.pdf
2. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Βιοποικιλότητα Μετά το 2010, Όραμα και στόχοι σε επίπεδο Ε.Ε. και παγκόσμιο επίπεδο και διεθνές καθεστώς πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη (ABS) <http://register.consilium.europa.eu/pdf/el/10/st07/st07536.el10.pdf>
3. Οδηγία 2009/147/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών

4. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας, Επιμέλεια έκδοσης: Α.Λεγάκις - Π.Μαραγκού, Αθήνα 2009
<http://www.yreka.gr/yreka/Default.aspx?tabid=518&language=el-GR>
5. Διεθνής Ένωση για την προστασία της φύσης (IUCN), Το κόκκινο βιβλίο.
<http://www.iucnredlist.org>

Για τον Ωρίωνα,
Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος

Δημήτρης Χριστοδουλάκης

Ο Γ.Γραμματέας

Νίκος Παππαϊωάννου

<http://www.orion.net.gr/index.php?m=2&c=act/2010/20100523.htm>